

PROTAGONISME

És la tercera pota de la famosa divisió de poders formulada fa segles per Montesquieu i, segons el diccionari, la virtut moral per la qual hom té com a guia la veritat, hom és inclinat a donar a cadascú el que li pertany, a respectar el dret. La mateixa Constitució, en el seu primer article, diu que Espanya es constitueix en un Estat social i democràtic de Dret, que propugna com a valors superiors del seu ordenament jurídic la llibertat, la justícia, la igualtat i el pluralisme polític.

Així doncs, la justícia és fonamental en una societat democràtica com la nostra. Més ben dit, una justícia independent, eficaç, ràpida i, valgui la redundància, justa.

Aquest nou número de Quaderns Gadeso vol d'alguna manera aprofitar el protagonisme que han adquirit els processos judicials en els darrers temps, sobretot si parlem de casos de corrupció política. Ara mateix, a les illes en tenim un exemple claríssim, amb el judici pel cas Nóos, que implica a alts càrrecs d'anteriors Governos i a membres de la família reial.

Per tant, l'objectiu és respondre a preguntes com quina visió tenen els ciutadans dels responsables d'interpretar i aplicar la llei? Està polititzada la justícia? Quins aspectes se n'han de millorar? Hi una vertadera separació de poder a l'Estat Espanyol? A les següents pàgines hi trobareu les respostes a aquestes i altres qüestions sobre la justícia.

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
T treball de camp: Febrer 2016

DEBAT CIUTADÀ (LVI)

LA JUSTÍCIA: DESIGUAL, MILLORABLE I POLITITZADA

Com és habitual en qualsevol aspecte de la vida i de la societat, una cosa és la teoria i una altra ben diferent la pràctica. En teoria, en un estat social i democràtic de dret la llei i la justícia són iguals per a tothom. Ningú no pot ser jutjat de manera diferent per motius de raça, de sexe, d'economia, de religió o de qualsevol altre signe. Se compleix però aquesta màxima a la que tant d'èmfasi se posa? Som tots iguals davant la llei? O més ben dit, perceben els ciutadans que l'actuació de la justícia és igual independentment de la persona a la que s'estigui jutjat?

La taula número 1 deixa palès que una majoria de ciutadans no combreguen amb la idea de la igualtat davant la llei. De fet, únicament un 2% creu que aquesta igualtat és efectiva sempre, juntament amb el

12% que afirma que només hi ha excepcions comptades ("en general, sí").

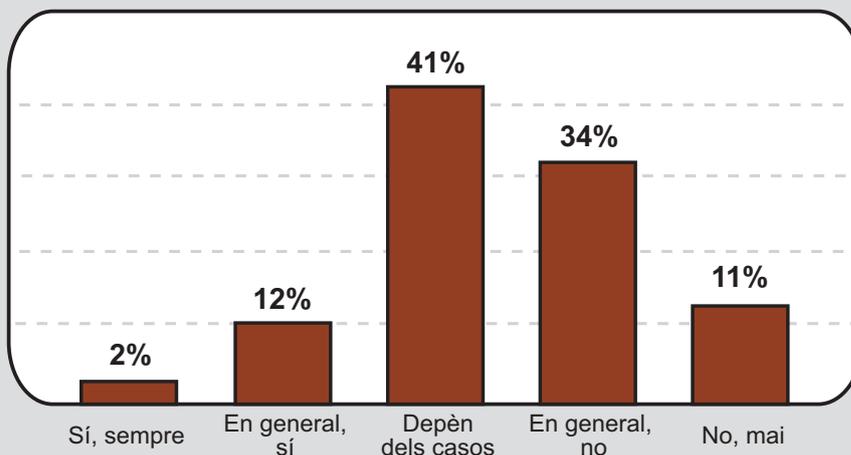
Ben al contrari, un 11% nega directament aquest tracte idèntic, i si el sumam al 34% que assegura que en general no se compleix, quasi la meitat de la població illenca **no confia en la igualtat que atorga la Constitució**. Enmig s'hi situa un percentatge molt rellevant dels balears que afirma que depèn dels casos del que s'estigui parlant.

En les pàgines següents veurem com se concreta aquesta visió negativa de la igualtat de la llei, i quins són els factors que la condicionen: des d'un mal funcionament a la dubtosa independència de la justícia, passant pels famosos indults, la influència de la premsa o la capacitat econòmica de cadascú.

TAULA 1

TOTS SOM IGUALS?

Són la llei i la justícia iguals per a tothom?

Font: Baròmetres Gadeso. Febrer 2016

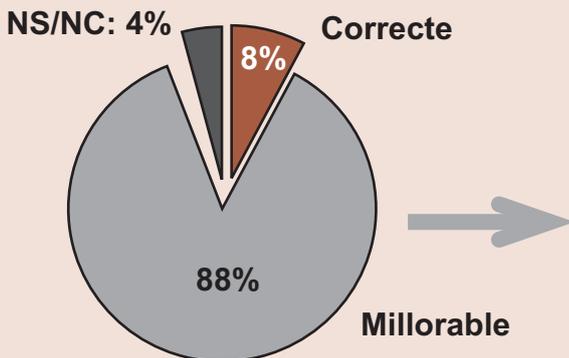
EL FUNCIONAMENT DE LA JUSTÍCIA

La justícia és lenta i cara. Aquest és un lloc comú que se repeteix fins a l'infinit a l'estat espanyol. No obstant, com dèiem abans, un funcionament eficient i àgil de l'administració de justícia és imprescindible si de veres volem parlar de qualitat democràtica. És inacceptable que casos d'acomiadament s'estiguin fixant per d'aquí a dos anys o que un procés judicial se pugui allargar en el temps mitjançant mil i un tripijocs legals que, a sobre, sembla que només són a l'abast d'una minoria.

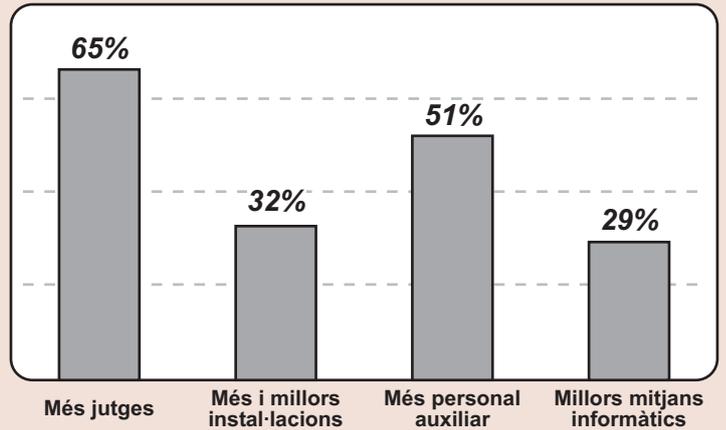
TAULA 2

EL FUNCIONAMENT DE LA JUSTÍCIA

Creieu que el funcionament actual de la justícia és correcte o millorable?

Quin aspectes a millorar són els prioritaris?

Font: Baròmetres Gadeso. Febrer 2016

Les experiències pròpies i contades i les informacions que apareixen a la premsa són darrere aquest elevadíssim 88% de ciutadans que consideren que el funcionament actual de la justícia és **millorable**. Aquí es fa referència sobretot a l'enorme quantitat de paperassa que s'ha de manejar, a l'incomprensible engranatge judicial i, de manera molt rellevant, als llargs retards que acumula el sistema.

Per tant, el que més es reclama per millorar l'administració de justícia són **més jutges i més personal administratiu**, per tal de desembossar-la i fer-la més àgil i eficient. En tercer lloc, un de cada tres aposta per tenir **més i millors instal·lacions** i un 29% creu que és prioritari millorar els **sistemes informàtics** (en alguns casos preocupantment obsolets).

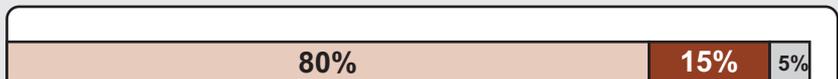
Per altra banda, hem volgut analitzar el grau d'acord dels illencs amb certs aspectes relacionats amb la justícia. Com podeu veure a la taula número 3, sembla que la **capacitat econòmica** de cadascú (i per tant poder de contractar millors advocats) és determinant a l'hora de garantir una sentència favorable. Molt relacionat amb això, un 79% creu que els processos judicials són **cars i complicats**, pel que un bon assessorament legal i un compte corrent considerable ajuden a tenir un resultat favorable.

Per altra banda, sis de cada deu ciutadans de Balears creuen que els **mitjans de comunicació** influeixen en determinades decisions judicials, principalment quan el cas bé afecta a un personatge públic, bé ha estat mediàticament rellevant.

TAULA 3

Grau d'acord amb les següents aspectes del funcionament de la justícia

La capacitat econòmica (bons advocats) és clau per garantir una sentència favorable

Els processos judicials són cars i complicats

El resultat d'un plet depèn en gran mesura del jutge que toqui

El personal de justícia (jutges, auxiliars...) fan en general una bona feina

Els mitjans de comunicació influeixen en les decisions judicials

■ Més aviat d'acord ■ Més aviat en desacord ■ No opina

Font: Baròmetres Gadeso. Febrer 2016

EL PODER I LA JUSTÍCIA

Una justícia que mereixi aquest nom ha de ser independent del poder polític. La credibilitat en un sistema que tracta per igual a tots els ciutadans és una peça bàsica pel propi funcionament de la democràcia. Malauradament, i com ja hem vist, la percepció majoritària s'allunya de la teoria de la igualtat i, com veurem a sota, no hi ha excessiva confiança en una separació real de poders. La influència política sobre la branca judicial, sobretot en altes instàncies, és palesa i condiciona molt aquesta percepció.

Assolir només un 4,8 sobre 10 hauria de ser un motiu de profunda preocupació si del que estam parlant és de l'administració que garanteix el compliment de les lleis que, almenys en teoria, s'han dictat de manera democràtica.

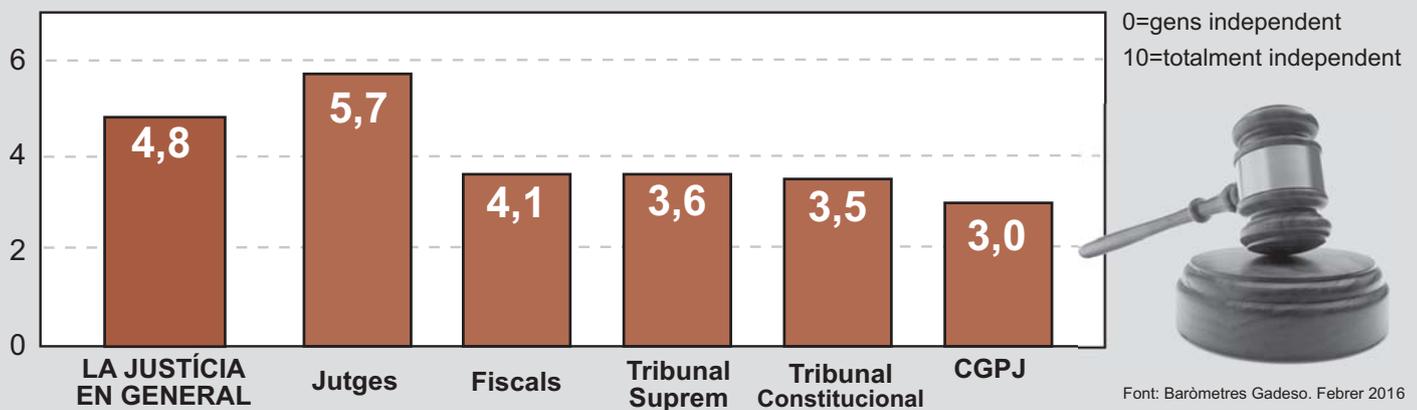
Si es desglossa aquesta percepció, se comprova com els **judges** són encara els que més sensació d'independència generen entre la ciutadania, mentre que els **fiscals**, només assoleixen un 4,1. Les causes d'aquesta mala valoració les hem de cercar en la jerarquizació de la fiscalia i,

sobretot, en l'actuació del Ministeri Públic en el cas de la infanta Cristina. És curiós com un sol cas (o si es vol, una minoria), aconsegueix diluir la bona imatge dels fiscals anticorrupció precisament per la seva bona tasca investigadora en els casos de polítics i partits corruptes.

La nota més baixa se l'emporta el **Consell General del Poder Judicial**, totalment polititzat i que protagonitza periòdicament un repartiment de cadires, per dir-ho suaument, poc respectuós amb la separació de poders.

TAULA 4

GRAU D'INDEPENDÈNCIA DE...

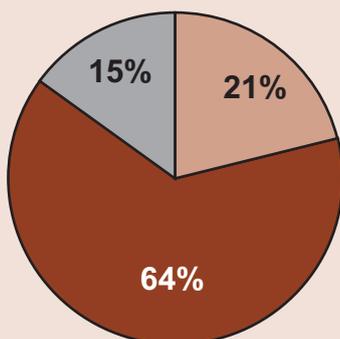

Precisament de la separació de poders dubten una majoria de ciutadans, que veuen com la influència del poder polític, especialment l'executiu, és molt rellevant en determinats casos, sobretot els que estan relacionats amb la corrupció política i amb determinats personatges públics. A la gràfica inferior també es palesa el rebuig gairebé total de la societat als aforaments dels representants polítics, que en moltes ocasions s'han utilitzat de manera descarada per intentar protegir a algun membre del partit d'un procés judicial (un

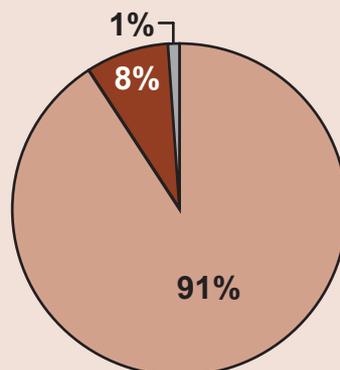
exemple el tenim aquests dies amb el cas de Rita Barberà). Per últim, hi ha més divisió en si els acusats per corrupció han de poder arribar a pactes amb la Fiscalia. Per a un 27%, és una bona fórmula que permet estalviar temps i aconseguir que es retornin els doblers malbaratats i, també, l'enjudiciament de persones amb càrrecs més importants. En canvi, per a un 34%, una persona que ha defensat la seva innocència no hauria de tenir aquest dret quan veu que el procés i les proves avancen en contra seva.

LA POLÈMICA RELACIÓ ENTRE LA JUSTÍCIA I LA POLÍTICA

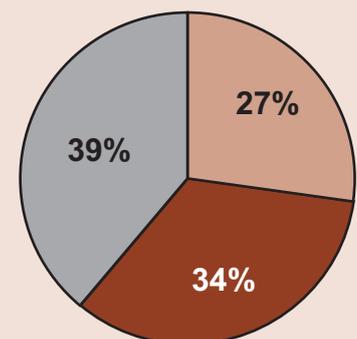
A l'Estat Espanyol hi ha una verdadera separació de poders

Els aforaments dels polítics s'han d'eliminar

Els acusats per corrupció no han de poder arribar a pactes amb la Fiscalia

■ Més aviat d'acord ■ Més aviat en desacord ■ No opina

TAULA 5

Font: Baròmetres Gadeso. Febrer 2016

CIUTADANS I JUSTÍCIA

Hem volgut dedicar aquesta darrera pàgina a tres aspectes que consideram rellevants dins el funcionament de la justícia a l'estat espanyol. En concret, s'analitza en primer lloc la figura dels indults, una potestat del govern per evitar que una persona no compleixi la pena que li ha imposat un tribunal; en segon lloc, el jurat popular, on persones llegendes en dret decideixen si un acusat és innocent o culpable; i finalment, les penes i condemnes vigents avui en dia a Espanya, i les opinions sobre si s'haurien d'endurir o tot al contrari, per facilitar la reinserció social del presos.

EN CADA UN DELS TEMES, AMB QUINA DE LES AFIRMACIONS HI ESTAU MÉS D'ACORD?

INDULTS

TAULA 6

Són necessaris per corregir errors o sentències injustes

4%

Només s'haurien d'aplicar amb el vistiplau dels jutges

21%

En cap cas el Govern hauria de tenir aquesta potestat

75%

JURAT POPULAR

És una bona manera d'apropar la justícia a la ciutadania

21%

S'han d'eliminar. La justícia només l'haurien d'impartir els professionals

76%

És un sistema més car i menys eficient que els tribunals ordinaris

3%

PENES I CONDEMNES

S'han d'endurir les penes, sobretot per als delictes més greus

56%

En general, les penes establertes són les adequades

27%

S'han de flexibilitzar més les penes per facilitar la reinserció social

17%

Font: Baròmetres Gadeso Febrer 2016

Tira'm els trastos!

Nou servei de recollida de trastos devora ca teva

EMESA
Recollida de trastos